

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД № 27
ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ»**

Консультація для педагогів

**СОЦІАЛІЗАЦІЯ МАЛЮКІВ:
НА ЩО ЗВЕРНУТИ УВАГУ
ПІД ЧАС СПОСТЕРЕЖЕННЯ**

м. Вінниця

Коли дитина починає відвідувати дитячий садок, то проходить етап активної соціалізації. Насамперед вона вчиться самостійно взаємодіяти з однолітками та дорослими. Для того щоб допомогти малюку успішно адаптуватися до нових умов та скорегувати роботу вихователів груп раннього віку, організуйте разом із практичним психологом спостереження. Відтак оцініть основні складники соціального розвитку малюків.

Емоційний стан

Організуйте спостереження за дітьми так, щоб ви мали змогу оцінити їхній емоційний стан. Звертайте увагу не лише на емоції малюків у взаємодії з новими людьми, однолітками та дорослими, а й на фоновий настрій — коли діти зайняті своєю справою, не відчувають зовнішнього тиску, діють у своєму темпі.

Діти з високою тривожністю можуть уникати спілкування з дорослими та однолітками, із якими не знайомі. Це не порушення мовлення, а прояв емоційного неблагополуччя та нестачі досвіду спілкування поза сім'єю.

Зверніть увагу на настрій дитини. Те, що вона перестала плакати, не свідчить про її адаптацію до нових умов та колективу. Можливо, дитина навчилася не сумувати назовні. Водночас вона горюватиме всередині, хворітиме, протестуватиме тощо.

Зафіксуйте, хто з вихованців демонструє ознаки підвищеної тривожності. Із цими дітьми вихователь та практичний психолог мають провести додаткові заняття щодо оптимізації емоційного стану.

Взаємодія з іншими

Відстежуйте динаміку контактів дітей з вихователем та однолітками. Зверніть увагу, як діти реагують на спроби взаємодії з ними, чи ініціюють її самі. Оцініть рівень вибірковості у спілкуванні, в якому емоційному стані перебувають, яку роль під час взаємодії займають, чи не бояться бути близько до дорослого чи однолітка.

Поспостерігайте за дітьми та проведіть анкетування батьків, щоб зрозуміти досвід взаємодії дітей з гаджетами. Зокрема, визначте, чи є у дитини звичка:

- грати щодня в електронну гру чи дивитися відео;
- братися за смартфон чи планшет щоразу, коли не зайнята чимось іншим;
- змінювати легко електронну гру на безпосередню взаємодію з реальним світом.

Якщо дитина звикла займати вільний час гаджетом, оцініть можливі складнощі в тому, як дитина освоює живу гру. Наприклад, чи вміє розпочати гру, включитися в її сюжет, ігрові дії, як швидко втомлюється, чи дратується, коли її відволікають від електронних розваг. Заплануйте семінар для батьків про те, як попереджати чи знижувати ігрові залежності у дітей. Психологічні особливості

Повернутися до навігатора

Для того щоб поліпшити організацію освітньої взаємодії в групах раннього віку, нагадайте вихователям та батькам про психологічні особливості малюків та їхні можливості — що доступно дитині та чого від неї можна очікувати, а чого вона ще не зможе виконати та що не варто від неї вимагати.

За потреби проведіть методичний захід, під час якого обговоріть з вихователями доцільні способи реагувати на емоції дитини. Наприклад, ознайомте їх із методами взаємодії з дитиною, запропонованими американськими психологами Адель Фабер (Adele Faber) та Елейн Мазлиш (Elaine Mazlish) у книзі «Вільні батьки, вільні діти».

Взаємодія з малюками передбачає уміння дорослого ставати на місце дитини, враховувати її думку, почуття та переживання. Тактикою спілкування є співпраця. Позиція педагога має виходити з інтересів дитини та перспектив її подальшого розвитку.

Мовленнєвий розвиток

Разом із практичним психологом проведіть первинну діагностику мовленнєвого розвитку дітей. Найліпше це зробити за допомогою спостереження та бесіди. Зважайте, що діти двох чи трьох років відрізняються за основними показниками мовленнєвого розвитку. Варто орієнтуватися на показники нормотипового розвитку, наприклад:

- в один рік дитина промовляє перші слова;
- два роки — говорить слова та словосполучення;
- три роки — формує перші фрази.

Якщо дитина відстає за цими показниками — це може свідчити про затримку мовленнєвого розвитку або/і загальне недорозвинення мовлення.

Наразі рівень мовленнєвого розвитку може знижуватися ще й через обмежене коло спілкування під час локдаунів та стресогенний вплив подій війни.

Виділіть групу ризику щодо мовленнєвого розвитку, а згодом обстежте кожну дитину індивідуально та визначте специфіку роботи з нею. Це стане підґрунтям для подальшої індивідуальної роботи з малюками, мовлення яких не відповідає віковим нормам.

Особливості мовленнєвого розвитку дітей раннього віку

- Після півторарічного віку дитина додає до свого пасивного словника по одному слову за кожну годину неспання.
- Для того щоб слово перейшло в активний словник, дитина має почути його не менше 50 разів.
- Звернене мовлення дитина починає розуміти здебільшого від восьмого місяця життя.
- Активний словник трирічної дитини складає 1200—1500 слів.
- Основну частину активного словника малюків складають іменники — до 60% словникового запасу.

- Зазвичай у хлопчиків мовлення розвивається повільніше, ніж у дівчаток. Це стосується і звуковимови, і словникового запасу, і граматичної сторони мовлення.

Сплануйте для батьків просвітницькі заходи, які допоможуть скорегувати мовлення малюків, проблеми яких пов'язані з тим, що дитина, так би мовити, «залипає» у смартфоні та мало розмовляє з батьками та іншими дорослими. Повідомте батькам, що раннє користування гаджетами призводить до дисбалансу в розвитку мовлення дітей — пасивний словниковий запас великий, активний словник обмежений. Адже досвід живого говоріння у дитини надзвичайно малий. Також заплануйте зустріч із вихователями груп дітей раннього віку. На ній зможете обговорити особливості дітей раннього віку та своєрідність їхнього мовленнєвого розвитку.

Наостанок зазначимо, що кожна дитина має свою індивідуальну специфіку розвитку, яка проявляється в його змісті, темпі, якості. Тому дорослі мають орієнтуватися на забезпечення провідних потреб дитини раннього віку, а не на модні освітні тенденції.